

A. B. Poranek
AHOL MEGDERMED A SÖTÉT

A. B. PORANEK

AHOL
MEGDERMED
A SÖTÉT

GENERAL PRESS
KÖNYVKIADÓ

A mű eredeti címe
Where the Dark Stands Still

Copyright © 2024 by A. B. Poranek
All rights reserved.

Hungarian translation © Frei-Kovács Judit

© General Press Könyvkiadó, 2025

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás.
A kiadó minden jogot fenntart,
az írott és az elektronikus sajtóban
részletekben közölt kiadás és közlés jogát is.
A könyv szövegét tilos a mesterséges intelligencia
bármilyen formájának betanítására használni.

Fordította
FREI-KOVÁCS JUDIT

Szerkesztette
ZÁDOR LÍDIA

ISBN 978 615 104 040 9

Kiadja a GENERAL PRESS KÖNYVKIADÓ
1086 Budapest, Dankó utca 4–8.
Telefon: (06 1) 411 2416

www.generalpress.hu
generalpress@lira.hu

Felelős kiadó KOLOSI BEÁTA
Műszaki szerkesztő DANZIGER DÁNIEL
Felelős szerkesztő SZABÓ PIROSKA

Borító nyomdai előkészítése DEVÍZIÓ Bt.
Belív nyomdai előkészítése TORDAS és TÁRSA Kft.
Nyomta és kötötte GYOMAI KNER NYOMDA Zrt., 2025
Felelős vezető Luka-Barcza Viktória vezérigazgató

*Babciának és dziadeknek, azaz a nagymamámnak
és a nagyapámnak, mert a fák nem nőnek gyökerek nélkül*

1

A lány, aki belépett a rengetegbe

Kupała ünnepe éppen csak elkezdődött, amikor Liska Radost maga mögött hagyja a falut.

Könnyek csípi a szemét, amikor még egyszer, utoljára hátranéz. Egy széllökés belekap a kendőjébe, és azzal fenyeget, hogy eloltja a lámpását. Ennek az estének, a napforduló ünnepének vidám mulatságnak kellene lennie a kövér, nyári hold alatt. Ez az az este, amikor a hajdon lányok vadvirágokból koszorút fonnak, és a folyóra teszik őket, hogy a helybéli fiúk üldözőbe vehessék a fejdíszeket; amikor népdalok zengik túl a pattogó örömtüzet; amikor a falusiak Istenhez imádkoznak, hogy a földjeik, az állataik és az asszonyaik termékenyek legyenek. Ám ami a legfontosabb: ez az az este, amikor – a legenda szerint – a páfrányvirág kibontja a szirmait.

És ha igaz a legenda, ez az az éjszaka, amikor Liska meg is fogja találni. A kezébe veszi, elsuttogja a kívánságát, és megbocsátást nyer a bűneiért.

Egyre mélyebbre hatol a sötétségben, és átvág a hullámzóombokon nyújtózó, és a falut minden irányból körülölelő, számtalan búzamező egyikén. Napközben a napfény aranyszálakká varázsolja a szárazakat, most azonban balsejtelmektől terhes bronzban hajlonganak Liska virágmintás szoknyája körül, meghajtják a fejüket, akár a vezeklők bűnbánat idején. Liska magasabbra emeli a lámpást, de a fénye nem több pislákoló szikránál – silány utánpótlás az ünnep alkalmából rakott máglyának, amelynek a lángjai a távolban táncolnak, az este vásznára festik Stodoła zsúpfedeles háztetőit.

Stodoła. Az otthona. Az otthon, amelyet soha többé nem lát-

hat viszont, ha ma este nem jár sikerrel. Pontosan tudja, miről sottognak a falubeliek: hogy boszorkány, és komisz, akár a szellemek erdejében tanyázó sötét varázserő. Kis híján elmosolyodik az irónián: ez a Driadának hívott elátkozott hely az, ahol a szóbeszéd szerint a páfrányvirág nyílik.

Ez az egyetlen esélye a megváltásra.

A feje fölött a hold felkúszik az égbolt tetejére, a hatalmas ezüstszem rászegezi mindent látó tekintetét. Ez bátorsággal tölti el Liskát, feléleszti a sürgető késztetést a mellkasában. A páfrányvirág az összes történetben csak napfelkeltéig virágzik – egyetlen percet sem vesztegethet el.

Az útja elvezet a szántóföldek mellett, a hullámzó dombokat kísértetfehér nyírfák pettyezik, és a sűrű fű egy egész tücsökzenekarnak ad otthont. Megpróbál egy kis bátorságot önteni magába, ezért dúdolni kezd egy népdalt egy lányról, a két kérőjéről meg egy berkenyefáról. A tücskök szolgáltatják a ritmust, a szellő vele együtt sottogja a dallamot, és lassan sikerül meggyőznie magát, hogy nem is fél.

Amíg meg nem pillantja a szellemek rengetegét.

Korábban is látta már a Driadát – minden stodołai gyerek látta, hiszen idecsalogatja őket a komisz kíváncsiság, amivel csak a gyerekek bírnak. Hányszor álltak már itt Marysieńkával, egymást buzdítva, hogy merészkedjenek közelebb az erdőhöz? Közelebb és közelebb, amíg egy morgásra vagy zörrenésre sikítva futásnak nem eredtek, hogy meg se álljanak hazáig. A gyerekek hajlamosak ostobaságokat tenni, amíg elég idősek nem lesznek ahhoz, hogy megértsék, ezek ostobaságok – amíg az apjuk meg nem tanítja őket, hogyan kell szalmából összefonni azokat a díszeket, amelyek minden stodołai házban ott lógnak, vagy az anyjuk el nem magyarázza, miért köt a hajukba karmazsinvörös szalagokat. *Ez megvédelmez, mondja gyengéden, mégis komolyan, a szellemek erdejének lelkeitől, démonaitól és gonoszaitól.*

Liskának el kell ismernie, hogy ilyen közlről az erdőnek van egyfajta beteges szépsége: a sírokon növő virágok vagy a zsákmá-

nyára lecsapó sólyom szépsége ez. A fák hatalmasak, vastagok, akár a tornyok, és szélesen elterpeszkednek, az ágaik, akár egy öregasszony ujjai, gyapjúszerű, sűrű ködbe burkolóznak. Liska rájön, hogy az erdőnek olyan illata van, mint egy frissen ásott sírnak: agyagos föld, rothadás és dög szaga, amely beszennyezi minden lélegzetét.

Valahol odabenn lapul a páfrányvirág. Amikor Liska megtalálja, gondosan kell megfogalmaznia a kívánságát, mert csak egyet teljesít. A legendákban az emberek gyakran rosszul öntik szavakba, amit kérnek, és rémes véget érnek, amikor azt feltételezik, hogy túljárhatnak a rengeteg gonosz szellemeinek az eszén. Ebből a szempontból legalább az átok előnyt jelent Liska számára – mindig képes volt megérezni a szellemek jelenlétét, hallja, sőt, látja is őket: a skrzatot, amely a tűzhely mellett áll, és a koszos padlóra panaszkodik, vagy a kikimorát a szomszédban, amikor diadalittasan felkiált, mert sikerült valami fonalat találnia, amit összegubancolhat. Ám ezek jó szándékú házi szellemek, akik kövérre híznak kenyéren meg són, és barátságosan viselkednek az emberekkel, akik menedéket nyújtanak nekik. Liska csodálkozna, ha a Driada démonai ugyanezen a nyelven beszélnének.

Tényleg belevág? Még nem késő visszafordulni.

Ő nem tartozik ide.

Egy emlék: Paweł atya Radosték szűkös kis házában a konyhájában ül. Fiatal pap, rojtos reverendája éppen olyan foltos, mint a szakálla, és az arckifejezése túl gyanakvó ahhoz, hogy együttérzőnek lehessen látni. Ő és mama az egyetlenek Stodolában, akik tudnak Liska titkáról. Legalábbis két nappal ezelőttig még ők voltak.

– Az emberek kezdenek gyanakodni, Dobrawa – mondja Paweł. – Nincs bizonyítékuk, de nem tudják mással megmagyarázni. A legjobb, ha elküldöd, mielőtt újra elveszíti az irányítást, mielőtt Prawotáéknak sikerül elég embert maguk mellé állítaniuk.

Liskának nem lett volna szabad hallania a szavait, de akkor is tovább hallgatózott, a kunyhó előtt kukucskált a zsalugáter egyik repedésén át. A foga az ajkába mélyedt, és vasas ízt érzett a szájá-

ban. Párás nap volt, a kék égen felhők gyülekeztek, és Liska lábánál egy csirke kapirgált a sárban.

– Tudom, atyám, tudom, de mégis hová mehetne?

Dobrawa Radost – vagyis mama – Paweł atyával szemben foglalt helyet, mentaleveleket tépegetett le a szárról, hogy kiteregesse száradni. Távolásgtartó viselkedésével és zúzmarahideg szemével mindig Szklana Górára, a mesebeli üveghegyre emlékeztette Liszkát, amelyet egyetlen lovagnak sem sikerült meghódítania. És akárcsak a hegy, nem kedves, de nem is kegyetlen. Egyszerűen csak rettenthetetlen, márpedig ez a tulajdonság Stodoła népi gyógyítójaként nélkülözhetetlennek számít.

– Már elérte a megfelelő kort – feleli Paweł atya. – És jól nevelt, tisztességes lány. Kiházasíthatnád, elküldhetnéd valahová tanoncnak... Vagy ami még jobb, apácának. Isten senkit sem utasít el, és az Ő jelenléte majd meggátolja, hogy megkísértsék azok a gonosz erők.

Dobrawa felsóhajt.

– Mindezeket már én is végiggondoltam, atyám, de tényleg jó ötlet elküldeni teljesen egyedül? Félek, mi válna belőle útmutatás nélkül. – Dobrawa ledob egy lecsupaszított mentaszárat. – Á, Bogdan tudná, mihez kezdjünk vele. Ő az egyetlen, aki valóban tudná.

– Helyesen cselekszel – biztosította az atya. – Ez nem valami büntetés, csak óvintézkedés. A saját biztonsága érdekében...

És a *mi* biztonságunk érdekében. Ezek a szavak már nem hangzottak el, de Liska pontosan tudta, mit akar mondani a pap: hogy Liska veszélyes, megfertőzte a varázslat, akár egy gyümölcsöst a penészgomba.

– De én változtatok ezen – ígéri a feje fölött ragyogó csillagoknak. – Mindent helyrehozok.

Mindent megtesz, hogy bebizonyítsa, nem veszélyes, hogy ide tartozik – a faluhoz, az emberekhez. Még ha ez azt jelenti is, hogy a gyerekkorának meséiben kell hinnie.

Előrébb lép, egyre távolabb és közelebb, míg végül felnéz a Driada fáira. Összeszorul a torka a rettegéstől, de visszanyeli.

– Isten megoltalmaz – suttogja.

Válaszul valami felrikolt a rengeteg mélyéről. A szél? Nem, ahhoz túl dallamos a hang.

Egy bagoly.

Vagy talán nevetés.

Liska Radost felemeli a lámpását, és lenéz az ösvényre, amelyet választott: nem több, mint letaposott aljnövényzet a suttogó csalánban, ahol a kegyetlen vadrózsa szétnyílik, akár egy állkapocs. A pislákoló tűz fényénél az egész olyan, mint egy káprázat, a sötétség palotájának küszöbe. Vár. Figyel.

A nevetés újra felhangzik, és ezúttal Liska ráveszi magát, hogy válaszul elmosolyodjon.

Aztán belép a fák közé.

Az éjszakai rengetegben semmi sem biztos.

A rezzenéstelen sötétségben, a külvilágtól elzárva egy fa nem fa, hanem torz test, kifícamodott végtagokkal; a kérge nem kéreg, hanem egy groteszk arc repedező bőrrel; a szeder alatta egyáltalán nem szeder, hanem aljas karom, amely belekap, és elhasítja a ruhát. A csalán összecsípi Liska meztelen bokáját, de a fájdalom semmiség a tarkóját bizsergető libabőrhöz képest, ahhoz a heves érzéshez képest, hogy figyelik.

Liska megállapítja, hogy nem fél annyira, mint kellene. Talán azért, mert ez a rengeteg, akárcsak ő, valami természetellenes, valami más. A lány már a puszta megjelenésével jobban illik az agyagos földből kinövő erdőbe, mint ahogy a faluba valaha is illett – a haja a frissen felforgatott talaj színét ölti, a bőre akár az olíva, az arca tele van szeplőkkel, amelyeket előcsalogat a nap. A kupala tiszteletére ünnepi strójt visel: karmazsinvörös szoknyát, amelyet halvány virágminta díszít, és egy hímzett felsőrészt a csipkés, fehér blúz fölött, a vad fürtjeit fonatba szelídítette. A nyakában egy

berkenyepiros gyöngysor lóg, egyrészt ünnepi kiegészítő, másrészt védelem a démonok ellen. Amikor beleakad egy ágba, és hasadó hangot hallatva elszakad, Liska már-már ironikusnak érzi a helyzetet.

Nem áll meg, hogy felszedegesse a gyöngyöket.

A rengeteg egyre mélyül. Megmagyarázhatatlan fények villannak a távolban, túl nagyok ahhoz, hogy szentjánosbogarak lehessenek. Valami megmozdul a bozótban Liska jobbán; megesküdné rá, hogy egy ólábú *dolog* ólalkodik a ködben, de kimászik a látóteréből, mielőtt a lámpása megvilágíthatná. Amikor előrelép, valami roppan a talpa alatt. *Csak egy ág*, mondja magának.

Bár inkább úgy tűnt, mintha csont lenne.

Megy tovább. Ez az egyetlen esélye, és a kétségbeesés messze felülírja a félelmét. Gondolatban már szinte látja maga előtt – hater a mamához, és elmondja neki, hogy többé nincs min aggódnia, hogy Liska varázsereje nem okoz nekik több gondot. Nem fog több agyagedényt eltörni anélkül, hogy megérintené, nincs több tűz, amely lángra lobban a jelenlétében, nem gyülekezik több madár reggelente az ablakánál, mintha valami titkot akarnának elárulni neki, amit nem ért.

Milyen lesz az élet, ha többé nem kell lehajtott fejjel járnia, és úgy tennie, mintha a szerencsétlenségek, amelyek a nyomában járnak, pusztán véletlenek lennének? Amikor nem kell szigorúan kordában tartania minden érzését, nehogy életre hívja a varázseréjét?

Hiszen azt hitte, tényleg azt hitte, hogy végre sikerült az irányítása alá vonnia!

Egészen Marysieńkáig.

Az emlék befurakodik a gondolatai közé, de elhessegeti. *Nézz a fény felé!*, emlékezteti magát. *Akkor nem látod a hátad mögött settenkedő árnyékot.*

De az éjszakai rengetegben nagyon kevés a fény.

Nem tart soká, és Liska már le is tért az ösvényről. Egyetlen óvatlan lépés, és amikor hátrafordul, már nem látja a kitaposott

csapást – csak fákat maga előtt és mögött, amelyek egyre közelebb nyomulnak, az ágaik összefonódnak, hogy fojtogató ketrecbe zárják, a hideg és nedves levelek az arcába csapódnak.

Hallja a saját szívverését. Az ahhoz hasonló ösvényeket, amiről az imént letért, a kereskedőkaravánok járták ki, amelyek Orlicából a szomszéd országba, Litvenbe igyekeznek. Ezek a kereskedők felkészülten lépnek be a Driadába – hoznak magukkal erős lovakat, puskát és kardot, néha még felbérelt őrköt is. Egy héttel azelőtt, hogy belépnének ide, hagynak egy kis felajánlást: húst, kenyeret vagy pénzürmét annak az ösvénynek a kezdetén, amelyet választottak, ajándékot a leszy démonnak.

Leszy. Egy név, amelyet Stodoła minden lakosa ismer; az emlékezetükbe vésik, akár egy imát, de úgy ejtik ki, mint egy átkot. Ő irányítja a Driadát és a benne élő szellemeket, ő védelmezi meg a rengetegen átutazókat és a körülötte elterülő falvakat. Ő az, aki senkinek sem engedi meg, hogy belépjen a területére anélkül, hogy valami felajánlást tenne – és mindenki tudja, hogy ha a leszy nem elégedett azzal, amit kap, azok, akik bemerészkednek a Driadába, soha többé nem térnek vissza.

A kupalát megelőző este Liska is megtette a maga felajánlását: egy rozscipót meg szárított kolbászt hozott, és ott hagyta az ösvény elején, amelyet követni szándékozott. Most, hogy eltévedt, elveszítette minden reményét, hogy továbbra is élvezi a leszy védelmét. Ahogyan a történetek beszámolnak arról, hogy a leszy megóvja az utazókat, azt sem titkolják el, hogy aki letér az ösvényeiről, soha többé nem talál vissza.

– Nem számít – mondja Liska az erdőnek vagy Istennek, bár talán ebben a pillanatban ez egy és ugyanaz. – Úgysem áltattam magam azzal, hogy olyan helyre rejtetted a virágot, amit könnyű megtalálni.

Ekkor a lábujja beleakad egy gyökérbe. Esetlenül előrebukik, majd térdre esik. A lámpás kicsúszik az ujjai közül, és az üveg tompa reccsenés kíséretében darabokra törik.

Kialszik a tűz.

2

Fák túl sok szemmel

A sötétség ráveti magát a világra, akár egy ragadozó, és mindent felfal. Liska már csak egy lomb körvonalait tudja kivenni a feje fölött, a ferde levelek tépett foltokká marcangolják a holdfényt. Képtelen tovább kordában tartani a rettegését, amely elszabadul a mellkasában, és a lányt letaglózza a gyötrelem.

Az útja vak tapogatózásba vált át, a kezét lehorzsolják a durva kérgek, megszúrják a szederindák. Vékony ágak csapódnak az arcába, beleakadnak a hajába, amely végül kiszabadul a fonatból. Az üldözési mánia ökolbe szorítja a gyomrát, és a varázsereje motoszkálni kezd. *Nyugalom!* Meg kell nyugodnia, mielőtt elveszíti az irányítást. Újra dúdolni kezd, olyan halkán, ahogy csak tud, a dallam emelkedésére és süllyedésére összpontosít, azt szeretné, ha a szívverése alkalmazkodna ehhez.

A második versszaknál tart, amikor megpillantja.

Egy fehér szarvasbika.

A ködből tűnik elő, mintha maga is ködből lenne, selymes pára nyaldossa a horpaszát, tajtékzik a patájánál, mintha sekély vízben állna. Az agancsa előrehajlik, pompás koronát formáz a fején, amely megszámlálhatatlanul sok, nyírfaszínű ágból áll. Egy efféle tartozék csak akadályt jelenthet az erdőben, az agancs mégsem akad bele a fölötte terpeszkedő ágakba – valójában úgy tűnik, mintha a fák elhajolnának előle, mintha tiszteletteljesen visszahúznák az águkat.

A teremtmény ovális pupillája Liskára tapad, és a dal egy szempillantás alatt elhal a lány ajkán.

– Ü-üdv! – hebegi Liska, aztán a jó modor kedvéért pukedlizik egyet. Bármilyen ostobaságnak tűnik is, valahogy illendőnek hat.

A szarvasbika oldalra billenti a fejét. A szeme páfrányzöld, kétségbeesett és ősóreg, mintha Orlica több évszázadnyi történetének lett volna a tanúja.

– Felteszem, nem ismered az utat a páfrányvirághoz?

Az állat prüszköl egyet, ami úgy hangzik, mintha ingerült lenne, de élvezné a helyzetet. A félelem ellenére Liskának lángolni kezd az arca.

– Nos, ha nem azért vagy itt, hogy segíts – folytatja pirulva –, akkor, gondolom, azért jöttél, hogy megegyél. Legjobb lesz, ha túlesünk rajta.

A szarvas előrelép. A patája világító nyomokat hagy a nyirkos földön.

– Legalább valami bájos lény eledele leszek – állapítja meg Liska, a szíve a torkában dobog. – Jobb, mint egy strzygoń vagy egy bies.

Újabb prüszkölés hallatszik, emberibb, mint kellene. Az állat még egy lépést tesz a lány felé, aztán hirtelen megfordul. Mielőtt Liska felkiálthatna, szökellve elinal a rengetegbe, csillogó pata nyomokat hagyva maga után. A nyomok megmaradnak, izzanak a sötétben, már-már olyanok, mint egy... Csapás.

De vajon hová vezet? Liska elbizonytalanodik. Túlságosan jól ismeri a történeteket a szépséges démonokról: az aranyhajú południcáról, aki vérfoltos sarlót forgat, meg a csábító énekéről hírhedt rusałkáról, aki megmutatja a férfiaknak a legmélyebb vágyaikat, hogy aztán vizenyős sírjukba csalogassa őket. Lehetséges, hogy ez egy csapda – nagy eséllyel az. De nem nagyon van más választása.

Liska követi a bika nyomait. Ahogy átlép fölöttük, elhalványulnak – előtte világítanak, míg a háta mögött minden sötétségbe borul. A rengeteg lassan enged a szorításából, törzsek egyenesednek a magasba, és felszáll a köd, így láthatóvá válik a puha mohaszőnyeg. A szarvasnyom hirtelen megszakad, egy folyó partján hagyja magára a lányt, bugyogó, tintafekete dolog csordogál elő két fenő

közül. A holdfény széles sávokban világít körülötte, és a világosság megkönnyebbüléssel tölti el, még akkor is, ha a szarvasbika eltűnése nyugtalanítja.

– Mi ez a hely? – suttogja Liska, nem mer hangosabban beszélni. – Miért hoztál ide?

Tétovázva letérdel a folyóhoz, túlevelek fúródnak a tenyerébe, amikor előrehajol, hogy levegőhöz jusson. Az otthonáról szőtt gondolatok lassan beszivárognak az elméjébe; a falusiak mostanra már bizonyára összegyűltek a főtéren, vidáman táncolnak a hegedűs játékára. Paweł atya talán éppen most mondja el az áldásokat, vagy fiatal párok ugrálják át a tüzet kéz a kézben. Ó, hogy szeretne most közöttük lenni!

Ám mielőtt elfogná a sóvárgás, rátalál egy dallam.

Kétség sem férhet hozzá. Valaki énekel a közelben, csábító melódia, amely árad és örvénylik. A hangok átölelik Liskát, és arra sarkallják, hogy felálljon. Megnyugtató ének, meleg, mint egy kedves ölelés vagy a lángoló tűzhely a tél közepén. *Gyere haza, Liska Radost!, üzeni. A küldetésed véget ért. Megtaláltad a helyedet.*

Liska döbbsen pislog. Valaki áll a folyó mellett, mintha eddig is ott lett volna. Egy gyönyörű nő az, meztelen, lenszőke tincsek tapadnak a keblére, a karját hívogatva kitarja. *Gyere, Liska, gyere!,* dalolja.

A lány kábultan bólint. Mosolyog, bár nem emlékszik, miért. Ahogyan arra sem emlékszik, hogy mikor indult el, de most már elég közel jár ahhoz, hogy meg tudja számolni a perceket a nő hosszú ujjain.

Ám hirtelen megtorpan, amikor fájdalom nyilall a mellkasába. Az érzés rémisztően ismerős, mintha pillangók estek volna csapdába a bordái törékeny ketrecében. Egy figyelmeztetés. A varázssereje feléledt, és figyelmeztetni akarja.

A nő képe hirtelen megrebben. Megereszkeedik a hús a csontjain, az elvékonyodott hajszálabból víz csöpög a varas bőrre, ahol az ajkának kellene lennie. Amikor Liska hátrahőköl, a nő üveges szeme elkerekedik, és az alakja újra megváltozik. Mama áll előtte

a makulátlanul tiszta kötényében, szigorú arcával. Amikor Liska felé lép, acélos tekintete ellágyul, és kinyújtja a karját, hogy megfogja a lány kezét.

– Gyere haza, Liska!

Ezúttal a lány figyelmen kívül hagyja a mellkasát feszítő figyelemztetést. Semmit sem akar jobban, mint megfogni azt a kezét, érezni a határozott szorítás biztonságát. És az a mosoly... Mennyi idő is telhetett el, amióta utoljára látta az anyját mosolyogni?

– Megcsináltad, napsugaram – ismétli mama még gyengédebb hangon. – Vége. Gyere haza velem!

Liska pislogni kezd. *Napsugaram* – tata szólította így, de mama sohasem. A nyers, gyakorlatias Dobrawa Radost nem volt a becézgetések embere.

Az anyja nincs itt.

Liska hátrahőköl, és a szemére szorítja a tenyerét. Amikor újra kinyitja, mama arca eltorzul, a mosolya egyre és egyre szélesebbre húzódik, már-már lehetetlenül szélesre, és felfedi az éles fogakat meg a sápadt, vékony nyelvet.

– Tévedsz – suttogja Liska a teremtménynek. – Mama el akar küldeni.

Rohanni kezd a folyó felé.

A nő – nem nő, rusálka – beleveti magát a vízbe. Beleolvad az izzapos mélybe, és eltűnik az áramlatban. Liska nem hajlandó hátrafordulni, elugrik a folyópartról, és a szemközi oldalon ér földet, megroppan a térde a becsapódástól. Megcsúszik a sárban, éppen akkor, amikor a rusálka kiemelkedik a vízből a háta mögött, ajaktalan szája csikorogva tátog, csontos ujjai Liska szoknyája felé kapnak.

A lány felszisszen. Megragad egy lehullott faágat, és a földbe döfi, hogy megkapaszkodhasson benne, majd minden erejével rúgkapálni kezd. A sarka törékeny dologhoz ér, ami megroppan, mintha tojáshéj lenne – és a nyomában felhangzó sikoly arról árulkodik, hogy a rusálkát találta el. A démon elengedi. Egy pillanat múlva a víz elcsendesedik, a felszíne rezzenéstelenül csillog.

Liska reszketegen kifújja a levegőt; és megkockáztat egy pillantást a vállá fölé.

A rusalka kiugrik a vízből, és megragadja a ruhája felsőrészének a szalagjait.

Liskának nem marad ideje sikoltani. A világ megbillen, ahogy a démon lerántja a lábáról, és háttal becsapódik a jeges áramlatba, buborékok homályosítják el a látását.

Nyálkás ujjak kulcsolódnak a torkára.

A rettegéstől összeszorulnak a zsigerei, miközben a homokos folyami víz beárad az orrlyukain, fölötte és alatta sincs más, csak tátongó sötétség, miközben egyre lejjebb süllyed. A folyó sokkal mélyebb, mint ahogyan látszott, és a víztömegetől homályos folyómeder alján Liska látja a gyöngyszerűen felvillanó, fehér csontokat, amelyek a mederben hevernek. Hatalmába keríti a rémület, ám felismeri a helyzet keserű iróniáját. *Hát, ennyi, gondolja. Meghalok, és valami kísérteties díszlet leszek.*

Valami azonban tiltakozni kezd benne. Életre kel, mintha több ezer csapdába esett pillangó verdesne fájdalmasan lökdösődve a mellkasa ketrecében. A varázsereje válaszol a pánikra. Vakító fény kíséretében áthatol a bőrén, és a szokásos alakját ölti: pillangók, egy egész felhőnyi, kavarnak szabálytalanul repkedve. A felszabaduló erő ellöki a rusalkát, de előtte a körmei fájdalmasan Liska nyakába mélyednek. A lány egy pillanatig sem habozik – belerúg a démon mellkasába, és a folyópart felé tempózik, majd egy hangos levegővétel kíséretében a felszínre tör. Remegve botladozik a sziklákon, még annyi időre sem áll meg, hogy kiköhögje a koszos vizet, mielőtt megkapaszkodik egy fenyő gyantától ragacsos törzsében. Hátrapilant a vállá fölé, arra számít, hogy üldözőbe veszik, de semmi.

A rusalka eltűnt.

A rengeteg rezenéstelen.

Liska botladozni kezd, majd futásnak ered. Nem áll meg, még azután sem, hogy elhagyja a folyót övező holdfényes tisztás kényelmét. Verejtékben úszik a nyaka, és a pulzusa egyszerre dübörög a mellkasában émelyítően duruzsoló, lüktető varázszerővel.

El kell tűnnie ennek a hátborzongató folyónak a közeléből. Mégis, bármilyen messzire szalad, nem lel megkönnyebbülésre. A gyerekkori mesék életre kelnek, valósággá változtatva a rémálmokat.

Még a varázslatban sem nyer vigaszt. Igen, ezúttal megvédte, mert úgy döntött – nem úgy, mint a legutóbb, amikor bevérezte a kezét, és halált hagyott maga után. Nem lehet megbízni benne. Végzet kell vetnie ennek, méghozzá sürgősen. De hol lehet az a virág?

Mintha meghallotta volna a kérdését, egy ismerős alak bukkan fel az előtte nyíló csalitosban, és felé fordítja az agancsos fejét. A szarvasbika! Liska elindul felé, de a teremtmény eltűnik az örvénylő ködben.

– Várj! – kiáltja a lány zihálva, de aztán jót nevet a saját ostobaságán. – Szándékosan csinálod, nem igaz?

Nem érkezik válasz, csak a saját, rekedtes légzése hallatszik, amikor körülnéz, hogy felmérje a körülményeket. Egy sekély vízmósás szélén áll, az oldalai meredeken lejtnek az árok gyomrába. Kilenc különös fa veszi körül, félkört alkotnak, a törzsükön furcsa kinövések látszanak. Első ránézésre ezek a dudorok pusztán csomóknak tűnnek, ám amikor Liska közelebből megnézi őket, megállapítja, hogy lüktetnek.

A lány a szájára szorítja a kezét, és hátrálni kezd, de már késő.

Minden csomó közepén repedések keletkeznek, a kéreg lehullik, és vérekes szemek bukkannak elő. Emberi szemek. *Emberi* szemek, amelyek sárgás folyadékot könnyeznek, ahogy Liskára szegeződnek.

Az erdő figyelni őt.

Hátrálni kezd, de nincs hová mennie. A sarka megcsúszik a vízmósás szélén, majd hirtelen beomlik alatta a föld, és zuhanni kezd.

Nem esik mélyre. A lába elakad egy görbe facsemetében, és elvágódik a földön. Aztán irányíthatatlanul csúszásnak indul. Kétségbeesetten tapogatózik, hogy lelassítsa a zuhanást, miközben a térde csúnyán lehorzsolódik a köveken és az éles faágakon. Amikor végül leér az árok aljára, kimerülten összeesik.

Egy percig kábultan fekszik – egyetlen, homályos percig, amikor nem kap levegőt, és az egész teste sajog. Aztán ráveszi magát, hogy feltérdeljen, a keze valami keményhez ér, valami keményhez és... teljesen elképesztő dologhoz.

Macskakövek fekszenek egymás mellett.

Liska rémülten felpattan. Egy macskaköves ösvény kanyarog előtte, repedezett, mohlepte és hevenyészett. Liska nyugtalanul bámulja. Az egyik része megkönnyebbül, hogy a civilizáció jelére bukant, de a másik része aggódik – hallott már arról, hogy vannak utak, amelyek átvezetnek a szellemek erdején, de ez túl keskenynek tűnik ahhoz, hogy akár a legkisebb szekér is elférhessen rajta. De ha ezt nem a kereskedők használják, akkor mégis hová vihet?

Hamarosan megkapja a választ. A mérete ellenére Liska alig veszi észre a derengésben az udvarházat, amely megbújik a fák között, mint egy szendergő óriás. Valójában nem is udvarház, inkább csak az emléke – betört ablakok, pattogzó festék és egy görbe torony, amely már el is felejtette, hogyan kell otthonnak lenni. Mindezt borostyánfüggönnyel fedett kőfalak zárják körbe, és a bejáratnál szarvasszobrok őrzik. A kapu valamikor gyönyörű lehetett, de most ernyedten lóg a zsanérokon, a csúcsai rozsdás vastorzók. Az egészből egyfajta gyötrelmes lemondás sugárzik, mintha az épület felkínálta volna saját magát, mint valami áldozati bárányt, hogy a Driada lemészárolhassa.

A kapu pántjai sikítva tiltakoznak, amikor Liska belöki, és ettől megrémül. A kert olyan, akár egy dzsungel, az elburjánzott sövényt eluralta a szeder. Csak a lekövezett gyalogösvény maradt szabad, falevelek és gallyak borítják. Végigkanyarog az előkertben, és egy kisebb tisztáshoz vezet, ahol azelőtt akár egy szökőkút is állhatott volna, ha ez a birtok az emberi világhoz tartozna.

De nem így van. Ez a birtok a szellemek és a démonok birodalmához tartozik.

Szóval Liska nem talál szökőkutat. Helyette talál egy páfrányt, buja, és szélesen elterül, a levele természetellenesen zöld, olyan zöld, mintha világítana.

És a páfránylevelek fészkében ott ragyog egyetlen virág.

3

Egy nem túl okos róka

A páfrányvirág éppen olyan gyönyörű, mint ahogy a legendák leírják.

Inkább lángnyelvre hasonlít, mint virágra, az okkersárga, az arany és a vörös árnyalataiban izzik. És mintha valóban láng lenne, Liska elbizonytalanodik, hogy megérintse-e, biztos benne, hogy megégeti az ujjait. Furcsa hangot ad ki, állhatatosan duruzsol, mint egy pulzus, mint a szívverés. Mintha minden gyökér ebben az erdőben egy ér lenne, minden ág egy artéria, és mind ebben az apró virágban futna össze.

Liskának földbe gyökerezik a lába az ámulattól és a hitetlenkedéstől, miközben a virágot bámulja. A mesék tévednek. Megtalálta a páfrányt, és még életben van – legalábbis egyelőre.

Hiszen a legfontosabb feladat még hátravan: leszakítani a virágot és kívánni. *Szűnjön meg a varázserőm!*, ezt fogja mondani. Vajon a varázsereje egyszerűen eltűnik, mintha soha nem is lett volna, vagy fokozatosan elenyészik? És ha sikerül, még mindig ki kell valahogyan jutnia ebből az erdei útvesztőből. De felcsillan a remény, és Liskának ennyi elég is. Akár egy kéregető, az apró morzsáknak is megtanult örülni.

Nem habozik tovább, kinyújtja a kezét. Óvatosan a tenyerébe fogja a virág selymes szirmait, átjárja a morajló ereje. Egyre hangosabban lüktet, míg végül már úgy érzi, összetörnek az erejétől a csontjai. De még messzebb nyújtja a kezét, és megragadja a virág szárát, már az ajkán a kívánság, amikor...

– Bájos, nem igaz?

A hang nem emberi. Nem lehet az, hiszen furcsán visszhang-

zik minden irányból. Liska még soha nem hallotta beszélni a gonoszt, de úgy képzei, ilyen hangja lehet: fülledt, csábító, selymes, akár a folyómeder menti víz. Rémulten körülnéz, próbálja megállapítani, honnan jöhet, de a virág varázserejétől még mindig reszketnek a csontjai, így alig hallja.

– Sajnos nem engedhetem, hogy letépd, te kis tolvaj.

Hirtelen ott terem a szarvasbika. A kapuban áll, és oldalra bilenti a fejét.

– Hogy hívnak? – kérdezi szívélyesen.

Ez az ő hangja. A szarvas beszél, bár a szája nem mozog. És Liska tudja, hogy valójában nem is szarvas. Hanem ennek a rengetegnek az őrzője, és cseppet sem lenne bölcs dolog elárulni neki a nevét.

– Talán hal vagy? – tűnődik a szarvas, és a hangja inkább egy ragadozóhoz illene, mint egy ilyen ártatlan teremtményhez. – Nem? Akkor ne tátsd a szádát! Egy név nem túl bonyolult dolog, mégsem tudod megmondani. Vagy túl ostoba vagy hozzá? Örülnék, ha így volna. Az megkönnyítené a dolgomat.

Liska becsukja, majd újra kinyitja a száját. Ezúttal a hangja engedelmeskedik, bár enyhén remeg.

– Nem vagyok ostoba.

– Azt majd én eldöntöm. – A szarvas előrelép egyet, aztán még egyet, minden lépte öntelt és gúnyos, mint amikor a kandúr sarokba szorítja az egeret. – Még mindig nem mondtad meg a nevedet.

– Talán muszáj? – kérdezi Liska kihívóan. A varázsereje verdesni kezd a mellkasában, a figyelmeztetés majdnem olyan heves, mint amikor a rusalkától intette. – Neked nem kell elárulnod a tiédet. Tudom, ki vagy.

Az állat megmozgatja az egyik fülét, majd még közelebb lép. Most már csak a páfrány választja el őket egymástól.

– Valóban?

– A leszy vagy.

Minden megmerevedik. Szél süvít a néma közjátékban, meg-

tölti a levegőt a zörgő falevelek hangjával. A bika felemeli a fejét, és megtesz még egy lépést.

Aztán elkezd *elbomlani*.

Nincs rá jobb szó. Mintha kukacok lakmároznának belőle, a hús lefoszlik a csontjairól, az izmai szétmállanak, miközben ezüstös gomba jelenik meg a horpaszán, majd rothadni kezd. Lehull a bőr a pofájáról, felfedi a sárgás csontot és a töredezett fogakat; a szeme visszahúzódik a koponyájába, aztán eltűnik a tátongó, sötét üregében. A csontváza darabokra törik, átrendeződik, majd újra alakot ölt; mintha a teste részekre szedné, majd újra összerakná magát egy egészen más formában.

Egy férfivá.

Nem, csak félig férfi; a szarvasbika hátborzongató koponyája megmarad, és eltakarja az arcát. Sápadt, akár a hold, természetellenes kecsességgel mozog, gyapjúszokmánya lágyan susog, ahogy hozzáér a páfrányhoz. A bőre sápadt és szürke, a haja fehér. Úgy viseli magán a vadvilágot, akár egy trófeát, bogáncsokat és töviseket ábrázoló hímzések díszítik a ruhája ujját, széles selyemövét sárgászöld árnyalatok uralják.

– Igen, én vagyok az – erősíti meg a démon. Magas és karcsú, arisztokratikus eleganciát sugároz. – És ami téged illet, utoljára kérdezem. Mi a neved?

– Kasia – vágja rá Liska.

A démon mozdulatlanra dermed, és így tesz körülötte az erdő is, mintha minden fűszál és gally feszülten hallgatná a beszélgetésüket. Aztán azt motyogja maga elé:

– Hallom, hogy félreüt a szíved, te kis hazug. Próbáld meg még egyszer!

A lánynak összeszorul a torka a döbbenettől. Nyel egyet, majd meghunyászkodva kiböki:

– L-Liska. – Csupán ennyit hajlandó elárulni. A vezetéckneve csak rá tartozik.

A démon barátságosan kuncogni kezd.

– Liska, Liseczka... *Oj, lisku!** De nem vagy túl okos róka, nem igaz? – Minél közelebb jön, annál jobban láthatóvá válik, és Liska rémülten fészkelődni kezd a sötét szemüregek üres pillantása alatt. – Túlélted a rusalkát. Hogyan?

– Szerencsém volt – feleli a lány.

– Megint hazudsz.

– Én nem...

– Keresztülláttál az illúzióin, ugye? – A démon előrehajol, és beleszippant a levegőbe. – Varázslat folyik a véredben, nem túl okos róka. És ez hasznossá tesz. Árukl el szépen, mit akarsz a virágomtól!

Az ő virága. Hát persze! Akárcsak a rusalka, a páfrányvirág is egy csapda vagy talán próbatétel. Egy újabb kötél a Driada ördögösségének hálójában, egy olyan hálóban, amelybe Liska reménytelenül belegabalyodott.

A leszy csettint a nyelvével.

– *Oj*, te tényleg ostoba vagy. Hadd segítsék! Javak? Siker? Nem, várj! Az olyan kislányok, mint te, mindig a viszonzatlan szerelem miatt jönnek. És ki a szerencsés? Egy földműves? Vagy pék? Szép vagyont örököl? Gyerünk, nem túl okos róka! Mindig van valami történet.

Valahol a kérdésáradat közepén Liskának harag éled a gyomra tájékán. Amikor az erdő szelleme megáll, hogy levegőt vegyen, a lány kiböki:

– Azt akarom, hogy megszűnjön a varázserőm.

Úgy tűnik, a válasz meglepi a leszyt. Hátrahőköl, és kíváncsian fürkészi a lányt.

– És miért akarnád ezt?

Marysieńka miatt, szalad ki kis híján Liska száján. *És tata miatt*, teszi hozzá egy hang a fejében, de egy szempillantás alatt elhallgattatja. Nem válaszol, csak átkarolja magát.

– Meg fogsz ölni?

* Ó, róka! (*lengyel*)

– Azt akarod? – érkezik a gúnyos válasz. A démon hosszú ujjai hirtelen Liska nyakára kulcsolódnak, egy kemény köröm megkarcolja a bőrét, ahogy a leszy felemeli az állát. – Félénk teremtésnek látszol, mégis elég merész vagy ahhoz, hogy betörj a birtokomra, és lopj a kertemből. Nagyon akarhatod, ha ilyen messzire merészkedtél.

A lány bólint, és ösztönösen lesüti a szemét. Az illedelmes, udvarias Liska, akit szinte észre sem lehet venni a tömegben. *Ha nem adsz rá okot, hogy felfigyeljenek rád*, ahogy mama szokta mondani, *nem veszik észre, hogy bármi szokatlan lenne benned*.

– Már olyan régóta vagyok egyedül, kicsi róka. Az erdő őrzése felemészti minden ébren töltött pillanatomat. Szóval van egy ajánlatom: szolgálj engem egy évig, és ha az letelik, teljesítem a kívánságodat. Még akkor is – teszi hozzá vidáman kuncogva –, ha ez a legnevetségesebb kívánság, amit valaha hallottam.

Úgy beszél, mintha ítéletet hirdetne, mégis alkuként találja. Liska hátralép, és az ajkába harap.

– És ha visszautasítom?

– Akkor elengedlek – válaszolja a démon. – De a virágot nem kaphatod meg, és nem élvezed a védelmemet sem. Én vagyok ennek a rengetegnek az őrzője, és következményekkel jár, ha valaki keresztbe tesz nekem. De talán egyike leszel a néhány szerencsésnek. Talán kijutsz az erdőből, mielőtt a rengeteg lakói megérik a szagodat, és úgy döntenek, hogy szívesen megkóstolnának.

Rémes egy teremtmény, állapítja meg Liska. És ami még rosszabb, elviselhetetlenül öntelt. A mellkasára szorítja a tenyerét, hogy megnyugtassa magát, megpróbál a józan eszére támaszkodni ebben az örületben. Egy év nem sok idő. Csak négy évszak, és azok gyorsan eltelnek – a hó elolvad, és kinyílnak a hóvirágok, mielőtt egyáltalán megízlelné az ősz csípős levegőjét. Túlél egy évet távol az otthonától, még ha fáj is arra gondolnia, mit szól majd mama, ha megtalálja az üzenetét, és megtudja, hová ment.

Megéri. Egy év megéri. Egy év éppen elegendő ahhoz, hogy Liska hibái feledésbe merüljenek, hogy a falusiak megfélekezze-

nek a gyanakvásukról, és újabb, frissebb botrányokat találjanak, amikről pletykálhatnak. Talán még arra is elég lesz, hogy Prawota asszony felhagyjon a rögeszméjével, hogy bebizonyítsa, Liska egy boszorkány. Elvégre elérte, amit akart: Liska elment Stodołából, így többé nem jelent veszélyt a lakóira. És amikor a lány végül visszatér, a varázssereje nélkül, ez igaz is marad. Éppen olyan lesz, mint bármelyik falusi. Közéjük fog tartozni.

Közéjük.

Igen, egyetlen év egy szeszélyes erdei démon szolgálatában megéri, ha egy egész életet kap cserébe a közösség részeként.

Megacélozza magát, felszegi az állát, és ráveszi magát, hogy belenézzen abba a kísérteties szemgödörbe.

– Rendben – mondja, és gondosan megválogatja a szavait.
– Ha az egy év lejártával teljesíted a kívánságomat, és szabadon engedsz, állok szolgálatodra.

A szarvaskoponyán nem látszanak érzelmek, de gúnyos öröm hatja át a leszy hangját, amikor megszólal:

– És a nem túl okos róka végül okos döntést hoz. – A démon kinyújtja a kezét, és a karcsú ujjai az agancsa egyik kis ágára kulcsolódnak. Egy határozott rántással letöri; nem úgy törik, mint egy csont, inkább, mint egy ág, reccsen és széthasad. Az egyik kezében tartja az agancsdarabot, míg a másikkal megragadja Liska csuklóját.

A lány riadtan ugrik egyet, de a démon meg sem rezzen. Furcsa, zöld fény pislákol az ág körül, amikor a démon Liska bőréhez érinti. Aztán megmozdul, és tekeregni kezd, akár egy kígyó. Mielőtt Liska elhúzhatná a kezét, ráfonódik a csuklójára.

Amikor a leszy elereszti, Liska egy fabéklyót visel. Rátapasztja a szabad kezét, ég a szeme szégyenében. Úgy érzi, mintha eladta volna a lelkét.

– Ezzel megpecsételtük az egyezséget – nyugtázza a leszy.
– Egy évig az enyém vagy. És most gyere! – Elviharzik Liska mellett, és elindul az udvarház felé.

A lány az ajkába harap, és egy végső, gyászos pillantást vet

a páfrányra. Egy ponton, mialatt ő a leszyvel beszélt, a páfrányvirágnak nyoma veszett. A parázsló fénye nélkül a növényt szinte észre sem lehet venni a gyomok között. És Liska távol van az ott-onától, egy démon társaságában.

Egy év megéri, emlékezteti magát, és végigsimít a páfrány levelén. Mégis miben különbözhet a stodoai életétől, ha egy démont kell szolgálania? Amióta tata meghalt, Liska viselte a gondját a veteményesnek, főzte a vacsorát, és gondozta a kertet. Talán nem a leg-erősebb vagy a legfegyelmesebb, de azért elboldogul. És a ház állapotából kiindulva valószínűleg jobban elboldogul, mint a leszy.

– Nem érek rá egész éjjel, róka. – A démon selymes hangja félbeszakítja a révedezését.

Liska idegesen beszívja a levegőt. Végighordozza a tekintetét az udvarház ajtaján, az öreg faszerkezeten és a málladozó, fekete festéken, amely eltűnik a loncfüggöny mögött. Bele sem mer gondolni, mit találhat mögötte.

– Csak két szabály van! – kiáltja vissza a leszy. – Az első, hogy nem leszel útban.

Liska bólint, úgy érzi, menten elájul.

– És a második?

– Hogy soha nem hagyhatod el a birtokot nélkülem, és sötétedés után még az udvarházat sem. Ha ezeket betartod, egy év múlva szabad leszel. Feltéve, hogy addig életben maradsz.